

«Μια παπαρούνα στα χαρακώματα». Μία διδακτική πρόταση στη Λογοτεχνία της Β' Λυκείου

Παναγιώτης Ιωαννίδης

Φιλολόγος- Μεταπτυχιακός φοιτητής ΠΤΔΕ Θεσσαλίας, Γενικό Λύκειο Πελασγίας
pan.pampanos@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διδακτική πρόταση αποσκοπεί να παρουσιάσει τη διδασκαλία του κειμένου «Η μυστική παπαρούνα» του Στρ. Μυριβήλη που πραγματοποιήθηκε σε ένα τμήμα της Β' Λυκείου του ΓΕΛ Πελασγίας. Οι μαθητές αξιοποιώντας τη χρήση των Τ.Π.Ε εργάστηκαν σε ομάδες με στόχο όχι μόνο να κατανοήσουν, αλλά και να προσεγγίσουν κριτικά τα ζητήματα που θέτει ένα από τα κορυφαία έργα της αντιπολεμικής λογοτεχνίας. Στα πλαίσια αυτά επισκέφθηκαν σχετικούς δικτυακούς τόπους και ανέπτυξαν δεξιότητες τεχνολογικού και κριτικού γραμματισμού.

Η αξιολόγηση της διδασκαλίας από τους ίδιους τους μαθητές έδειξε ότι η δημιουργική εισαγωγή των Τ.Π.Ε στο μάθημα της Λογοτεχνίας μπορεί να οδηγήσει σε μια ουσιαστική ανανέωση της προσέγγισης του μαθήματος στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους από τον καθηγητή-εξηγητή στον μαθητή δημιουργό και τον καθηγητή μεσολαβητή- διευκολυντή της διδακτικής διαδικασίας.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Λογοτεχνία, αξιοποίηση Τ.Π.Ε, κριτικός γραμματισμός, δημιουργική γραφή

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διδασκαλία της Λογοτεχνίας έχει παραμείνει σε μεγάλο βαθμό στα στενά όρια των συζητήσεων και ερμηνειών στη σχολική τάξη που στοχεύουν στην αναζήτηση «ενός Κύριου αλλά πάντα τόσο φευγαλέου νοήματος» (Πασχαλίδης, 2004: 21-22). Στα πλαίσια αυτά μαθητές και καθηγητές εγκλωβίζονται συχνά στην αναπαραγωγή διδακτικών οδηγιών και τυποποιημένων απόψεων.

Οι παραπάνω πρακτικές έρχονται σε έντονη αντίθεση με τις σύγχρονες λογοτεχνικές θεωρίες που μετατοπίζουν το ενδιαφέρον από το συγγραφέα και το κείμενο στον αναγνώστη και όχι απλώς στην «ανάγνωση της λέξης», αλλά στην «ανάγνωση του κόσμου» ("Reading the word" έναντι "Reading the world", P. Freire, 1974). Έρχονται όμως σε αντίθεση και με την ίδια την καθημερινότητα των μαθητών οι οποίοι χρησιμοποιούν το διαδίκτυο όχι μόνο για να επικοινωνήσουν με τους φίλους τους αλλά και για να ενημερωθούν, να συλλέξουν πληροφορίες, να δημιουργήσουν εργασίες.

Αν επιθυμούμε, λοιπόν, οι μαθητές μας να ενταχθούν στο σύγχρονο πολιτισμό, να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της εποχής τους, να ασκηθούν στην ερμηνεία και τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων, πολυμεσικών παρουσιάσεων και να μετατραπούν από παθητικούς δέκτες σε δημιουργούς που

συμμετέχουν ενεργητικά στο μάθημα, τότε η ένταξη των ΤΠΕ στο μάθημα της Λογοτεχνίας κρίνεται απαραίτητη.

Η έρευνα έχει δείξει ότι οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται με τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες, τις κριτικές και τις δημιουργικές. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν τα κάθε είδους δοκίμια ή φιλολογικά σχόλια, τα οποία αναλαμβάνουν να γράψουν οι μαθητές, χρησιμοποιώντας την ορολογία και τους κανόνες της λογοτεχνικής κριτικής. Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν οι ασκήσεις δημιουργικής γραφής, οι δραματοποιήσεις του κειμένου, η εικονογράφηση και τα κάθε είδους δημιουργικά ή καλλιτεχνικά παιχνίδια, με αφορμή το λογοτεχνικό κείμενο. Στην πρώτη περίπτωση ο μαθητής αναλαμβάνει το ρόλο του φιλολόγου και του κριτικού, ενώ στη δεύτερη μπαίνει ο ίδιος στη θέση του δημιουργού (Νικολαΐδου, 2009: 35).

Το συγκεκριμένο σενάριο συνδυάζει δραστηριότητες και των δύο ειδών δίνοντας έμφαση κυρίως σε δραστηριότητες που εμπλέκουν το μαθητή στην προσέγγιση και απόλαυση του κειμένου μέσω της ανάδειξης του «παιγνιώδους» χαρακτήρα της λογοτεχνίας και της αξιοποίησης των πολυμέσων για την κατασκευή πολυτροπικών λογοτεχνικών κειμένων. Οι μαθητές αλλά και ο εκπαιδευτικός κατά την εφαρμογή του αξιοποίησαν τις δυνατότητες που προσφέρει η τεχνολογία σε ένα διαφορετικό μαθησιακό περιβάλλον πιο σύγχρονο κι ελκυστικό, όπου κυριαρχούν η συνεργασία και η ομαδικότητα.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

ΤΑΞΗ: Β' Λυκείου.

ΜΑΘΗΜΑ: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: «Η μυστική παπαρούνα» του Στρατή Μυριβήλη

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ: Επεξεργαστή κειμένου, φυλλομετρητή, προγράμματος παρουσιάσεων, προγράμματος λογιστικών φύλλων, πρόγραμμα δημιουργίας αφίσας glogster, facebook, wiki.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: Τρεις διδακτικές ώρες.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ: Γενικό Λύκειο Πελασγίας Ν. Φθιώτιδας.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ

- κατανόηση του ιστορικού πλαισίου συγγραφής του λογοτεχνικού κειμένου.
- ειδολογική κατάταξη του κειμένου (στην αντιπολεμική πεζογραφία).
- κατανόηση των σχετικών βιωμάτων του λογοτέχνη που αποδίδονται στο κείμενο.
- εξοικείωση με τη ρεαλιστική τεχνοτροπία.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ

- Να κινητοποιήσουν οι μαθητές τη σκέψη και τη φαντασία τους.
- Να συνθέσουν την εμπειρία της ενεργητικής συμμετοχής, σε ένα γραπτό κείμενο ενταγμένο σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο.
- Να συγκινηθούν από τη φρικαλεότητα του πολέμου, να προβληματιστούν και να ευαισθητοποιηθούν κοινωνικά και πολιτικά.
- Αισθητική - βιωματική προσέγγιση του λογοτεχνικού κειμένου.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΙ:

- Να αποκτήσουν δεξιότητες χειρισμού των ηλεκτρονικών βάσεων, και επεξεργασίας και ταξινόμησης των δεδομένων.

- Να κατανοήσουν βασικές έννοιες και εντολές διαχείρισης ως προς τη βάση δεδομένων.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες για την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο, ώστε να είναι σε θέση να επιλέγουν κριτικά και να αξιοποιούν τα στοιχεία που εντοπίζουν καθώς και να προχωρούν σε κριτική επεξεργασία και συνθετική παρουσίαση των γεγονότων.
- Να ασκηθούν στη συνεργατική παραγωγή λόγου με την αξιοποίηση του επεξεργαστή κειμένου.
- Να εξοικειωθούν με την αξιοποίηση των πολυμέσων στην αισθητική απόλαυση και στην ερμηνευτική προσέγγιση του λογοτεχνικού έργου.

ΜΕΘΟΔΟΣ: Συνεργατική, διερευνητική, μαθητοκεντρική.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Ο καθηγητής χωρίζει τους μαθητές σε 3 ομάδες των 5 ατόμων προκειμένου να εργαστούν με βάση τα αντίστοιχα φύλλα εργασίας στο εργαστήριο για 3 διδακτικές ώρες. Η σύνθεση των ομάδων είναι ανομοιογενής ως προς το φύλο και την επίδοση των μαθητών. Ο καθηγητής λαμβάνει υπόψη του, όπου είναι δυνατόν, τις μαθητικές προτιμήσεις και τις μαθησιακές ικανότητες των μαθητών του. Οι ρόλοι των μαθητών μέσα στην ομάδα είναι εναλλασσόμενοι. Η σκέψη κάθε μαθητή ανατροφοδοτεί τη σκέψη των υπολοίπων μαθητών της ομάδας. Ο ρόλος του καθηγητή είναι καθοδηγητικός- συμβουλευτικός. Η επεξεργασία των φύλλων εργασίας, όπως και η παρουσίαση των εργασιών θα γίνει στο Εργαστήριο Πληροφορικής.

Τα φύλλα εργασίας κατευθύνουν τους μαθητές σε συγκεκριμένους δικτυακούς τόπους και τους καθοδηγούν, ώστε να αναζητήσουν πληροφορίες για το Στρατή Μυριβήλη και το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο διαδραματίζονται τα γεγονότα του μυθιστορήματος του «*Η Ζωή εν Τάφω*». Αξιοποιώντας το πρόγραμμα της προβολής παρουσίασης κάθε ομάδα μπορεί να παρουσιάσει στην ολομέλεια της τάξης σημαντικά στιγμιότυπα της ζωής του συγγραφέα που σχετίζονται άμεσα με το υπό εξέταση κείμενο. Ακόμη έχει προβλεφθεί να υπάρχει σε κάθε φύλλο μια δραστηριότητα που αναφέρεται στην απήχηση του έργου του συγγραφέα σε ολόκληρη την Ευρώπη με επεξεργασία στοιχείων από τον ιστότοπο του Ε.ΚΕ.ΒΙ που αναφέρονται στις μεταφρασμένες εκδόσεις του μυθιστορήματος και στα εξώφυλλα που κοσμούν τις διάφορες εκδόσεις του έργου.

Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί και στην κατανόηση από τους μαθητές της φρίκης του Παγκοσμίου Πολέμου, που ξεκίνησε για τους νέους της Ευρώπης ως μια «γοητευτική» περιπέτεια, για να καταλήξει σε μια ανείπωτη τραγωδία. Οι μαθητές καλούνται, αφού παρακολουθήσουν αποσπάσματα από «επίκαιρα» και «περιηγηθούν» σε μια τρισδιάστατη απεικόνιση της ζωής στα χαρακώματα, να παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους τη σκληρή πραγματικότητα που βιώνουν οι στρατιώτες στο μέτωπο του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Ο σχολιασμός προπαγανδιστικών αφισών των δύο αντίπαλων συνασπισμών αποσκοπεί στην ανάπτυξη του οπτικού γραμματισμού των μαθητών. Οι μαθητές/τριες μέσα από το διάλογο θα αναζητήσουν, όχι μόνο τις επιφανειακές έννοιες, οι οποίες είναι εύκολα αναγνωρίσιμες, αλλά τις υπονοούμενες έννοιες με στόχο να αποκτήσουν σταδιακά τις δεξιότητες αποκωδικοποίησης των υπονοούμενων εννοιών και ενσωματώσουν πρακτικές, για να γίνουν ικανοί να προσεγγίζουν την εικόνα από ποικίλες οπτικές.

Αξιοποιώντας τον πιο γνωστό ιστότοπο κοινωνικής δικτύωσης ζητήσαμε από τους μαθητές να υποθέσουν ότι είναι συμπολεμιστές του κεντρικού ήρωα και να δημιουργήσουν στο facebook ένα φανταστικό προφίλ χρησιμοποιώντας τα μέσα της συγκεκριμένης πλατφόρμας (φράσεις, φωτογραφίες, τραγούδια) οι μαθητές έπρεπε να επινοήσουν το ψευδώνυμό του, την εικόνα του, να διαλέξουν ύστερα από μια μικρή έρευνα στο διαδίκτυο τα βιβλία και τα τραγούδια που αρέσουν στο φανταστικό τους ήρωα και να τα αναρτήσουν στο χώρο «πληροφορίες. Ακόμη, με αναρτήσεις τους περιγράφουν τη ζωή του στα χαρακώματα, ενώ οι συμμαθητές τους έχουν τη δυνατότητα να σχολιάζουν τα λεγόμενα τους και να καταθέτουν τις δικές τους απόψεις και «εμπειρίες». Ιδιαίτερη μέριμνα κατά την εφαρμογή αποδόθηκε στον περιορισμό της πρόσβασης στο στενό κύκλο των «φίλων» και η αυτοδέσμευση όλων στο ότι δεν θα έπρεπε να αναρτώνται στοιχεία της προσωπικής ζωής των ηρώων που δεν θα έπρεπε να βγουν δημόσια. Κι αυτό, διότι ένας από τους στόχους της δραστηριότητας ήταν να ασκηθούν οι μαθητές στην ασφαλή χρήση των σελίδων κοινωνικής δικτύωσης. (Αποστολίδου, 2012: 16-17).

Στο σενάριο σύμφωνα με τη λογοτεχνική θεωρία της πρόσληψης και αναγνωστικής ανταπόκρισης τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα, ασκούμενα στη δημιουργική γραφή, να πειραματιστούν, να απελευθερώσουν δημιουργικές δυνάμεις, να κατανοήσουν τα κειμενικά είδη και τις συμβάσεις τους και να καλλιεργήσουν τον κριτικό γραμματισμό (Αποστολίδου, 2012: 20) προσπαθώντας να γράψουν τη συνέχεια του αποσπάσματος που υπάρχει στο σχολικό εγχειρίδιο δίνοντας τη δική τους εκδοχή.

Την ίδια λογική, καθώς και την αισθητική απόλαυση αλλά και την αξιοποίηση του καλλιτεχνικού ταλέντου κάποιων μαθητών εξυπηρετούν και οι δραστηριότητες που αναφέρονται στην κατασκευή μιας πολυμεσικής αντιπολεμικής αφίσας εμπνευσμένης από το συγκεκριμένο μυθιστόρημα, με το πρόγραμμα *Glogster.edu*, που δίνει τη δυνατότητα εισαγωγής κειμένου, εικόνων, φωτογραφιών, ήχου, βίντεο, καθώς και η πολυμεσική παρουσίαση χαρακτηριστικών σημείων του αποσπάσματος με την κατασκευή σύντομου video και τη χρήση μουσικής.

Το υλικό που παρήγαγαν οι μαθητές δημοσιεύθηκε με τη σύμφωνη γνώμη τους στο λογοτεχνικό wiki του σχολείου μας (<http://logotexnia-pelasgia.wikispaces.com/>), ενώ οι μαθητές συμπλήρωσαν ανώνυμα στο τέλος της διδακτικής εφαρμογής ένα ερωτηματολόγιο με σκοπό την αξιολόγηση του μαθήματος με τη χρήση των Τ.Π.Ε και την ανατροφοδότηση της διδασκαλίας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση μπορεί να διευρυνθεί και να πάρει τη μορφή ενός διαθεματικού project που θα συνδυάζει τη Λογοτεχνία με τη διδασκαλία της Ιστορίας. Φέτος μάλιστα που συμπληρώνονται 100 χρόνια από την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου οι μαθητές θα μπορούσαν να διερευνήσουν με τη βοήθεια του διαδικτύου το πως οι λογοτέχνες βίωσαν τα γεγονότα και μετέπλασαν σε ιστορίες την σκληρή πραγματικότητα.

Τα παιδιά θα μπορούσαν να συγκεντρώσουν πεζά κείμενα, ποιήματα, ζωγραφικούς πίνακες με αναφορές στο «Μεγάλο Πόλεμο» και να δημιουργήσουν ένα ανθολόγιο ή ένα επετειακό τεύχος περιοδικού και να το «εκδώσουν» στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας ανάλογα προγράμματα, όπως π.χ το <http://issuu.com/>.

Τέλος, καθώς οι μαθητές μας είναι εξοικειωμένοι με τη σύγχρονη τεχνολογία θα ήταν δυνατό να γυριστεί και μία σύντομη ταινία εμπνευσμένη από το μυθιστόρημα του Στρατή Μυριβήλη ή ένα μικρό «ντοκιμαντέρ» σχετικά με τη λαίλαπα του πολέμου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Οι μαθητές δήλωσαν σε ποσοστό 51,5% ότι τους άρεσε πολύ το μάθημα και 38,5% πάρα πολύ και ότι θα επιθυμούσαν να το επαναλάβουν. Επισημάναν ότι κατά τη διάρκεια της διδακτικής διαδικασίας αναζήτησαν και συγκέντρωσαν πληροφορίες, έμαθαν καινούρια πράγματα, συνεργάστηκαν με τους συμμαθητές τους, συμμετείχαν στην παρουσίαση της εργασίας της ομάδας τους και εξοικειώθηκαν με το πρόγραμμα προβολής παρουσίασης και δημιουργίας διαδραστικής αφίσας. Το ενδιαφέρον των μαθητών προσέγκυσαν περισσότερο οι δημιουργικές δραστηριότητες και λιγότερο οι «ιστορικοφιλολογικές» που απαιτούσαν συγκέντρωση πληροφοριών και καταγραφή τους με τον επεξεργαστή κειμένου.

Χαρακτηριστική είναι η δήλωση μαθήτριας: «περισσότερο μου άρεσε που συνεργάστηκα με τους συμμαθητές μου και μάθαμε νέα πράγματα που δε γνωρίζαμε... το *power point* ήταν πιο δημιουργικό και κατανοητό και πιο άμεσο προς εμάς, χάρη στις εικόνες και τα χρώματα...». Πολύ θετικές ήταν οι εντυπώσεις των μαθητών/τριών και από την κατασκευή της αφίσας, καθώς δεν είχαν «μπει ξανά στη διαδικασία κατασκευής αφίσας» που τη χαρακτήρισαν ως ζωντανή και δημιουργική δραστηριότητα.

Τα περισσότερα θετικά σχόλια όμως συγκέντρωσε η δημιουργία του φανταστικού ήρωα στο facebook όχι μόνο λόγω της εξοικείωσης των μαθητών με αυτό, αλλά και λόγω της αποδαιμονοποίησης του συγκεκριμένου κοινωνικού δικτύου μέσω της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Οι μαθητές χαρακτήρισαν τη συγκεκριμένη δραστηριότητα «πρωτότυπη», «πέρα από τα συνηθισμένα», «δημιουργική, πρωτότυπη και συγχρόνως εκπαιδευτική... Θα γίνει γνωστό σε πολλούς πως ήταν η ζωή στα χαρακώματα και πόσο βάνουση ήταν η ζωή των στρατιωτών στον πόλεμο».

Σημαντική ήταν και η συνειδητοποίηση από την πλευρά του διδάσκοντος πως η χρήση των ΤΠΕ μπορεί να οδηγήσει στην ανανέωση του μαθήματος. Ο καθηγητής απαλλαγμένος από τον άχαρο ρόλο του διεκπεραιωτή των διδακτικών οδηγιών μπορεί πραγματικά να καινοτομήσει και να οργανώσει μόνος του ή και σε συνεργασία με τους μαθητές του, τις δραστηριότητες της κάθε ομάδας (Tarasiuk, 2010). Δεν χρειάζεται να θέτει συνέχεια ερωτήσεις ο ίδιος, ώστε να ξεκινήσουν συζητήσεις. Οι μαθητές μέσα στις ομάδες τους αναζητώντας τον καλύτερο τρόπο, για να παρουσιάσουν ένα χαρακτήρα ή ένα θέμα συζητούν, έντονα πολλές φορές, καταθέτουν τις απόψεις τους και προσπαθούν να βρουν εκείνες τις λύσεις που θα τους εξασφαλίσουν το καλύτερο αποτέλεσμα.

Η εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου έδειξε ότι οι μαθητές μας είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με τις ΤΠΕ και ότι διψούν να μετατραπουν από παθητικούς χρήστες σε δραστήριους και δημιουργικούς συμμετέχοντες στο μάθημα. Σε αυτή την προοπτική, όπως τονίζεται στο νέο πρόγραμμα σπουδών για τη Λογοτεχνία της Α' Λυκείου «ο ρόλος των ΤΠΕ σε ένα σύγχρονο μάθημα λογοτεχνίας είναι πολυδιάστατος. Σε ένα σύγχρονο, ψηφιακό σχολείο, οι ΤΠΕ θα μπορούσαν να βοηθήσουν, με την παραπάνω προοπτική, στην ανανέωση όλων των σημείων της διδακτικής διαδικασίας: από το πώς φθάνουν τα λογοτεχνικά κείμενα στα χέρια των μαθητών μέχρι την ενδυνάμωση των πολιτισμικών αποσκευών και του ορίζοντα προσδοκιών τους· από την ανάπτυξη

των τρόπων επικοινωνίας μεταξύ τους και της ομαδικής διαπραγμάτευσης του νοήματος των κειμένων μέχρι την πολυμεσική παρουσίαση των ερμηνειών τους και την παραγωγή δικών τους πολυτροπικών κειμένων» (ΦΕΚ 1562/27, 2011).

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΦΕΚ (2011). Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας της Α' Λυκείου. Αρ. φύλ. 1562/27 Ιουνίου 2011, ΥΠ.ΔΜ.Θ, 21068-21082

Αποστολίδου, Β. (2012). Η Λογοτεχνία στα νέα περιβάλλοντα των ΤΠΕ: Κυβερνοτεχνολογία και E-Books, Ψηφιακές κοινότητες αναγνωστών, Δημιουργική γραφή και Αφήγηση στον ψηφιακό κόσμο, διαθέσιμο στο: http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_apostolidou.pdf ανακτήθηκε στις 27-1-2014.

Νικολαΐδου, Σ. (2009). Λογοτεχνία και Νέες Τεχνολογίες. Από τη Θεωρία στη Διδακτική Πράξη, Αθήνα: Κέδρος.

Πασχαλίδης, Γρ. (2004). Γενικές αρχές του προγράμματος. Στο Ομάδα Έρευνας για τη Διδασκαλία της Λογοτεχνίας, Β. Αποστολίδου κ.ά. (επιμ.), Διαβάζοντας λογοτεχνία στο σχολείο...μια νέα πρόταση διδασκαλίας (2η εκδ). Αθήνα: τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός, 21-36.

Freire, P. (1974). Η αγωγή του καταπιεζόμενου, Σταύρου Αλ. (επιμ.), Κρητικός Γ.(μετ.). Αθήνα: Εκδόσεις Ράππα.

Tarasiuk, T. (2010). Combining Traditional and Contemporary Texts: Moving My English Class to the Computer Lab. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 53(7), pp. 543-552.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Α'

α) Επισκεφθείτε την ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ekebi.gr>. (ιστοσελίδα του ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ). Από την αριστερή πλευρά της ιστοσελίδας επιλέξτε : Τράπεζα δεδομένων, Αρχείο συγγραφέων, Αρχείο Ελλήνων συγγραφέων – Από το 18ο μέχρι το 1935. Στη συνέχεια, στη δεξιά στήλη, από το αλφάβητο επιλέξτε το Μ και πληκτρολογήστε το όνομα του Στράτη Μυριβήλη.

- Αφού διαβάσετε τα βιογραφικά στοιχεία, να παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας σε ppt (4 διαφάνειες με εικόνα και σύντομα κείμενα) εκείνα τα στοιχεία της ζωής και του έργου του Μυριβήλη που θεωρείτε ως τα πιο σημαντικά σε σχέση με το εξεταζόμενο έργο.
- Ποια από τα γεγονότα της ζωής του συγγραφέα απαντώνται στο απόσπασμα της μυστικής παπαρούνας; Γιατί κατά τη γνώμη σας ο Μυριβήλης επέλεξε ένα πλαστό πρόσωπο, για να αφηγηθεί την ιστορία του; Να καταγράψετε τις απαντήσεις σας σε ένα αρχείο του word (100-200 λέξεις)

β) Μεταβείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.youtube.com/watch?v=DJcBC2Am-uU&NR=1>

και παρακολουθείστε το τέλος της ταινίας «Ουδέν νεώτερο από το δυτικό μέτωπο» που βασίζεται στο ομώνυμο βιβλίο του Ε. Μ. Ρεμάρκ.

- Ποιες αναλογίες εντοπίζετε στην αντίδραση του λοχία Αντ. Κωστούλα μετά την ανακάλυψη της παπαρούνας και σε εκείνη του στρατιώτη στην τελευταία σκηνή

της ταινίας; Επισκεφθείτε τη διεύθυνση: <http://www.glogster.com/> και σχεδιάστε μια αντιπολεμική αφίσα εμπνευσμένη από τα δύο έργα.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Β'

α) Επισκεφθείτε τη διεύθυνση:

<http://www.bbc.co.uk/history/worldwars/wwone/> και από το μενού επιλέξτε: The Trenches: Virtual Tours. Στη συνέχεια παρουσιάστε στους συμμαθητές τους σε μία προβολή παρουσίασης τη ζωή στα χαρακώματα του Α' Παγκοσμίου πολέμου.

- Υποθέστε ότι είστε συμπολεμιστές του λοχία Κωστούλα. Δημιουργήστε στο facebook ένα φανταστικό προφίλ και χρησιμοποιώντας τα μέσα της συγκεκριμένης πλατφόρμας (φράσεις, φωτογραφίες, τραγούδια) περιγράψτε τη ζωή σας στα χαρακώματα.

β) Μεταβείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.ekebi.gr> του ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ. Από την αριστερή πλευρά της ιστοσελίδας επιλέξτε: Τράπεζα δεδομένων, Αρχείο Μεταφρασμένων Ελληνικών Βιβλίων και συμπληρώστε στη φόρμα αναζήτησης στον τίτλο «Η ζωή εν τάφω». Με βάση τα στοιχεία για τις μεταφρασμένες εκδόσεις της «ζωής εν τάφω» κατασκευάστε στο excel ένα γράφημα σε μορφή ράβδων. Σχολιάστε τι φανερώνει το γράφημα για την απήχηση του μυθιστορήματος.

γ) Ανοίξτε το φάκελο «Η ζωή εν τάφω» στην επιφάνεια εργασίας και διαβάστε προσεκτικά το απόσπασμα. Σχηματίστε στο word έναν πίνακα με δύο στήλες στον οποίο να σημειώσετε τις εκφράσεις που χρησιμοποιούνται για τους γεώσακους και για την παπαρούνα. Επιχρωματίστε με δυναμικό τρόπο τις δύο στήλες και δικαιολογήστε την επιλογή των χρωμάτων.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Γ'

α) Επισκεφθείτε την ηλεκτρονική διεύθυνση:

http://www.youtube.com/watch?v=s77y2zU2a8g&feature=rec-LGOUT-exp_r2-2r-2-HM και παρακολουθείστε το σχετικό βίντεο. Μετά την παρακολούθηση του video για τη ζωή στα χαρακώματα να γράψετε σε ένα αρχείο word τη συνέχεια της μυστικής παπαρούνας ή εναλλακτικά να κατασκευάσετε μία προβολή παρουσίασης με εικόνες ή και video, για να «επενδύσετε» τα πιο χαρακτηριστικά σημεία του αποσπάσματος.

β) Ανοίξτε το φάκελο «εξώφυλλα» στην επιφάνεια εργασίας και παρατηρήστε προσεκτικά τις εικόνες. Μετά την προσεκτική παρατήρηση των εξωφύλλων δημιουργήστε με αυτά μία προβολή παρουσίασης, στην οποία θα σχολιάζετε τις επιλογές των καλλιτεχνών που κοσμούν τα εξώφυλλα.

γ) Μεταβείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.historygallery.com/> από το μενού επιλέξτε [World War I Posters](#) και παρατηρήστε προσεκτικά τις αφίσες. Συγκρίνετε τις αφίσες με τις περιγραφές των γεώσακων από το Μυριβήλη. Απαντήστε στο ερώτημα ποια από τις δύο «απεικονίσεις» του πολέμου παρουσιάζει πιο ρεαλιστικά την καθημερινότητα των στρατιωτών στο πεδίο των μαχών και αν υπάρχουν άλλα στοιχεία του αποσπάσματος που μας βοηθούν να το κατατάξουμε στο ρεύμα του ρεαλισμού. Καταγράψτε τις απαντήσεις σας σε ένα αρχείο του word έκτασης 100-150 λέξεων.